

2687-5640

Received/ Makale Geliş 01.07.2023
Published / Yayınlanma 31.08.2023
Volume/ Cilt (Issue/ Sayı) 7 (33)
ss / pp 902-909

10.5281/zenodo.8308380
Araştırma Makalesi
ISSN: 2687-5640
editor@pejoss.com

Dr. Öğr. Üyesi Elif ÖZBEK
<https://orcid.org/0000-0003-0152-2102>
Anadolu Üniversitesi, Devlet Konservatuarı, Müzik Bölümü, Eskişehir / TÜRKİYE

Barok Viyolonsel Repertuarının Unutulmuş Bestecisi Dall'Abaco ve 11 Capricci Eseri Dall'Abaco, Forgotten Composer of the Baroque Cello Repertory and His 11 Capricci Works

ÖZET

Süslü, aşırı ve karşıtlıkları barındıran yapısıyla Barok dönem, müzik sanatında derin izler bırakmıştır. Rönesans'tan hareket alan Barok müzik Rönesans müziğinin aksine tekdüzelikten kurtulmuş, ses olanakları genişletilmiştir. Nüanslar, ritmik hareketler, anlatımdaki derinlik ön plandadır. Çalgı toplulukları ikiye bölünerek bir kontrast oluşturulmuştur, bu bölünme konçerto geleneğinin ilk adımıdır. Solo çalgı eserlerinde ise müzik yazısında birbirinin karşıtı unsurlar sergilenmiştir. Bu karşıt unsurlar ritmik yapılarla, keskin notalarla, ses gürlüğünün kullanımıyla, süslü bir melodi ve sade bir armoniyle desteklenmiştir. Joseph Marie Clément Ferdinand Dall'Abaco 1700-1750 yıllarını kapsayan Olgun Barok döneminde yaşamış bir bestecidir ve çellisttir. Dall'Abaco'nun yazdığı eserlerden pek azı günümüze ulaşmış ve çalgı repertuarına katılmıştır. Dall'Abaco'nun 11 Capricci isimli solo viyolonsel eseri pek çok yönden Bach'ın süitleri ile benzerlik gösterir. 11 Capricci basit müzik yazısına rağmen hafife alınmaması gereken bir eserdir. Eserde ilk göze çarpan özellikler virtüözite unsurları ve doğaçlama duygusudur. Günümüze gelen kopya nota sayesinde bu eser unutulup gitmekten kurtulmuştur. Buna rağmen repertuarda hak ettiği değeri görememiştir. Alan yazında hem Dall'Abaco ile ilgili hem de 11 Capricci eseri ile ilgili bulunabilen akademik çalışmalar kısıtlıdır. Bu çalışma ile Dall'Abaco ve 11 Capricci ile ilgili toplanmış bilgilerin ve yoruma yönelik bakış açılarının sunulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda 11 Capricci eserinin notaları incelenmiş, yayınlanmış albüm kayıtları dinlenmiş, albüm kitapçıkları incelenmiştir. Eserin hakettiği ilgiyi görebilmesi için besteci ve eserle ilgili araştırmaların çeşitlendirilmesine ve notalar üzerinde yapılacak çalışmalara ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Barok müzik, Dall'Abaco, 11 Capricci, Viyolonsel solo.

ABSTRACT

With its ornate, extreme and contrasting structure, the Baroque period has left deep traces in the art of music. Baroque music inspired by the Renaissance, unlike Renaissance music, got rid of monotony and expanded the sound possibilities. Nuances, rhythmic movements and depth in the expression are in the foreground. A contrast is created by dividing the instrument ensembles into two, this division is the first step of the concerto tradition. On the other hand, in solo instrument works, opposite elements are displayed in musical writing. These opposing elements are supported by rhythmic structures, sharp notes, the use of loudness, an ornate melody and a simple harmony. Joseph Marie Clément Ferdinand Dall'Abaco is a composer and cellist who lived in the Mature Baroque period, which covers the years 1700-1750. Few of the works written by Dall'Abaco have survived and joined the instrument repertoire. Dall'Abaco's solo cello work 11 Capricci resembles Bach's suites in many ways. 11 Capricci is a work that should not be underestimated despite its simple musical writing. The first striking features in the work are the elements of virtuosity and the sense of improvisation. Thanks to the copy sheet music that has survived to the present day, this work has been saved from oblivion. Despite this, it did not receive the value it deserved in the repertoire. Academic studies on both Dall'Abaco and 11 Capricci works are limited in the literature. This study, it is aimed to present the collected information and interpretational perspectives about Dall'Abaco and 11 Capricci. For this purpose, notes of 11 Capricci works were examined, published album recordings were listened to, and album booklets were examined. For the work to receive the attention it deserves, it has been concluded that there is a need for diversification of research on the composer and the piece, and studies on the sheet music.

Keywords: Baroque music, Dall'Abaco, 11 Capricci, Violoncello solo.

1. GİRİŞ

Barok sanatı İtalya'da 16. yüzyılın son çeyreğinde doğmuştur. 18. yüzyıl'ın ortalarına kadar devam etmiş ve tüm dünyaya yayılmıştır. Rönesansta'ki dengeli bir araya getirme biçimi Barok dönemde yerini daha rahat ve serbest bir anlatıma bırakmıştır. Abartılı şekilde gösteriş ve ihtişam önemsenmiştir (Çelikbağ, 2022). Barok dönemde kilise etkisinin azalmasıyla birlikte sanat burjuvanın ve sanat koruyucularının gözetiminde gelişmeye başlamıştır. Sanatı kontrol eden gücün değişmesiyle Barok sanat katolik ülkelere yayılmıştır (Germaner, 1997). Mimarlık, resim, heykel, müzik sanatında etkileri görülen Barok üslup fark yaratan detaylar ve abartılı hareket duygusu olarak karşımıza çıkar. Akdeniz ve Akdeniz (2020) çalışmasında Barok dönemi "bütünüyle taşkınlık, gerginlik ve aşırılık çağı" olarak tanımlamaktadır.

Barok dönemin müzik stiline baktığımızda erken dönemde dramatik ve manevi yönden güçlü eserlerin yazıldığı ve operanın ortaya çıktığını görürüz. Çalgı müziğinde ise daha zengin bir tını yakalamak gayesiyle çalgılar değişime uğramıştır. Dönemin müziğini en iyi tanımlayan kavram karşıtlıktır. Karşıtlık ilkesi Barok müziğin içerisinde farklı biçimlerde ortaya çıkar. Ses gürlüğünü belirtmek için kullanılan nüans öğeleri bu dönemde müzik yazısında kullanılmaya başlanmıştır. Birden fazla temanın kullanılması, diyalog hissi veren melodiden melodiye geçişler, hız ve ritim unsurlarının karşıtlık yaratacak şekilde kullanılması Barok müziğin özelliklerindedir (Tan, 2018). İlyasoğlu (1999), tüm Barok bestecilerinin "coşkuyu, kahramanlık duygularını, derin düşünceyi, gizemi, arzuları, tutkuyu anlatmak için karşıtlıklardan" yararlandıklarını ifade etmiştir. Barok müzikte tekdüzeliğe yer yoktur. Rönesansta ideal ses bağımsız seslerden oluşan çokseslilikken, Barok dönem müziği "temel bir bas ve süslü bir tiz sesin, yalın bir armoni aracılığında birleştirilmesinden doğar", müzikteki kadans (durgu) kavramı da bu dönemde gelişmiştir. Çalgı müziğinde ise dans müziğinin adımlarının kullanıldığı görülmektedir (İlyasoğlu, 1999).

Konçerto geleneği ve beraberinde gelen orkestrasyonun ilk adımları da yine bu dönemde atılmıştır. Virtüözite Barok dönem çalgı müziğinin temelini oturmıştır. Çalgılarda meydana gelen değişimlerle müzikal anlatım zenginleşmiş, barok dönemin süslü ve gösterişçi tavrı çalgı icrasında görünür olmaya başlamıştır (Tan, 2018).

Joseph Marie Clément Ferdinand Dall'Abaco, Barok dönemde yaşamış bir müzisyendir. Eserlerinde Barok dönemin müzikal unsurlarını görmek mümkündür. O da pek çok değerli müzisyen gibi içinde yaşadığı dönemin sanat anlayışından etkilenmiştir. Kendi döneminde dikkate değer bir müzisyen olan Dall'Abaco ile ilgili günümüze ulaşan bilgiler oldukça kısıtlıdır. Besteci ve eserleri ile ilgili yapılmış akademik çalışmaların azlığı da dikkat çekicidir.

Araştırmaya konu olan 11 Capricci eserinin günümüze ulaşan tek versiyonu Milano Müzik Konservatuarı Kütüphanesi'nde saklanan ve 19. yüzyıla aitt olduğu düşünülen bir el yazmasıdır. The White Prince Edition tarafından bu eserin notası düzenlenerek basılmış ve viyolonsel repertuarına katılmıştır.

Bestecinin hayatı ve 11 capricci eseri hakkındaki bilgiler The White Prince Edition tarafından basılan notanın önsözünden ve İtalyan viyolonsel sanatçısı Francesco Galligioni'nin 2018 yılında yayınladığı *Capricci a Violoncello Solo* isimli albüm kitapçığından elde edilmiştir. Galligioni'nin albüm kitapçığındaki metin müzikolog ve yazar Francesco Passadore tarafından kaleme alınmıştır.

Bu araştırma; 11 capricci eserini çalmak isteyen müzisyenlere besteci ve müzik yazısı ile ilgili toplanmış bilgilerin sunulmasını, 11 capricci'nin teknik ve müzikal incelemesinin sonucu yoruma yönelik perspektiflerin sunulmasını içerir.

2. DALL'ABACO'NUN YAŞAMI

Joseph Marie Clément Ferdinand Dall'Abaco, 1710-1805 yılları arasında yaşamış çellist ve bestecidir. Babası da dönemin tanınmış besteci ve kemancısı Evaristo Felice Dall'Abaco'dur. Joseph Clement babası Evaristo ile müzik çalışmalarına viyolonsel ile başlamış ve birkaç yıl içinde babası onu müzik eğitimini tamamlamak için Venedik'e göndermiştir (Frey, 2012; URL-1).

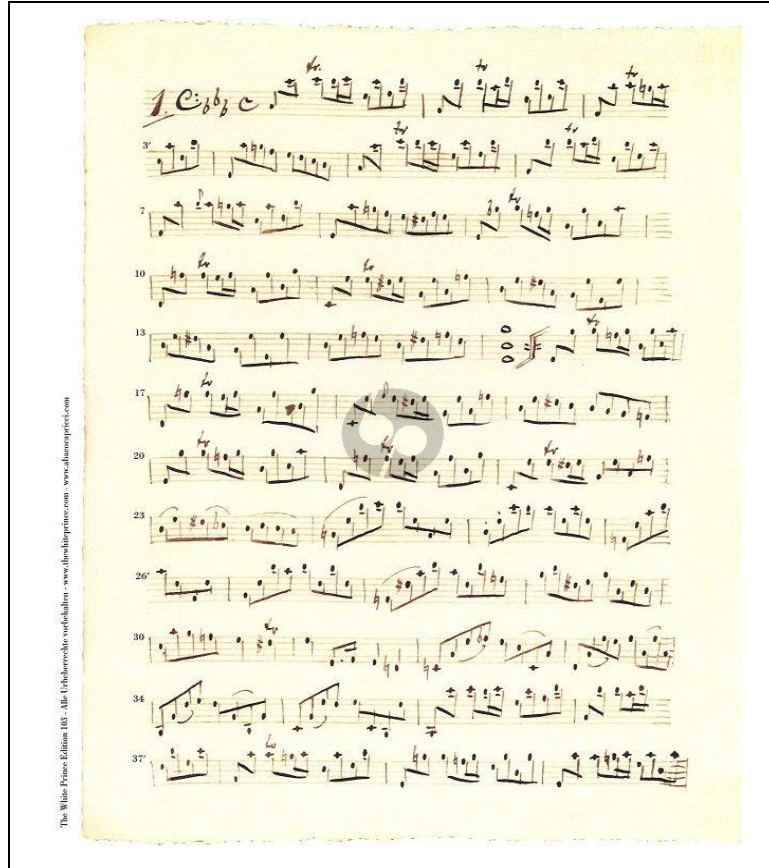
29 Mart 1729'da Joseph Clement 19 yaşındayken Bonn'daki Bavyera Prensi Clemens August'un orkestrasına 'çellist saray müzisyeni' olmuş, 26 Ağustos 1738'de Oda müziği direktörü ve seçim kurulu üyeliğine yükseltilmiştir. Bu pozisyon ona Avrupa merkezlerinde sık sık performans

sergileyebilme özgürlüğü vermiştir. Aynı yıl Therese Cosman ile evlenmiştir. 1740'ta Londra'yı 1749 da Viyana'yı ziyaret etmiştir (URL-2).

1749'da Viyana'da beş viyolonsel için yazdığı parçasını icrası büyük bir başarı kazanmıştır. 1752'de yaşadığı iki talihsiz olay Joseph Clement'in hayatını değiştirmiştir. Karısının kardeşi olan Franz Peter Cosman Köln Seçim Kurulu'nun askeri hazinesinden 35.820 Royal Thaler çalıp kaçmıştır. Konu ile ilgili Bonn'da yapılan mahkemede işler Dall'Abaco için zorlaşınca Verona'ya dönme kararı almıştır. Kış aylarında Münih'teki ailesinin yanında kalırken ikinci trajik olay gerçekleşmiştir. 1 Aralık 1752'de Köln Prensi Seçmeni Clemens August'a isimsiz bir mektup yollanmıştır (URL-1). Mektupta seçmen prensin zehirlenmek üzere olduğu ima edilmiş ve Dall'Abaco boş yalanlar yaymakla suçlanmıştır. 8-19 Ocak 1753 görülen davanın nihai raporu 21 ocakta tamamlanmıştır. İsimsiz mektubu gönderen kişi tespit edilememiş fakat Joseph Clement Dall'Abaco masumiyetini kanıtlamayı başarmıştır ve muhtemel bir ölüm cezasından kurtulmuştur. Bu olayın üzerine aceleyle Verona'ya taşınan besteci 20 Nisan 1767 yılında Verona Accademia Filarmonica üyesi olarak kabul edilmiş, burada çellist ve besteci olarak çalışmaya devam etmiştir (URL-3). 1766'da Münih mahkemesi tarafından Baron ilan edilmiştir (URL-2). 31 Ağustos 1805'te 95 yaşında hayatını kaybetmiştir.

3. “SOLO VİYOLONSEL İÇİN 11 CAPRICCI” ESERİ

Dall'Abaco, kendi zamanının en büyük viyolonsel sanatçılarından biridir ve bestelerinden çok azı günümüze kadar gelmeyi başarmıştır. Besteci tarafından çello ve basso için yazılmış elliye yakın nota Londra'daki British Library de muhafaza edilmektedir (URL-4). Solo viyolonsel için 11 Capricci'nin günümüze ulaşan tek versiyonu ise Milano'daki Müzik Konservatuvarı Kütüphanesi'nde saklanan 19. yüzyıla ait el yazmasından oluşmaktadır (Bkz. Görsel 1). Notanın ön sayfasında «Violoncello solo. / Capricci / del Sig. Giuseppe Barone / Dall'Abaco» ifadesi yer almaktadır. Bu ifade 1766'da hizmetleri için kendisine verilen Baron ünvanına bir göndermedir. Aynı zamanda müzisyenin sarayla devam eden ilişkisine de tanıklık eden bir beyandır. El yazması 12 sayfadan oluşmaktadır ve son iki sayfası boştur. Bestecinin ölümünden sonra bir başkası tarafından kopyalandığını düşündürülen bir takım garip yanlışlıklar göze çarpmaktadır. Orijinal eserin 1600-1700'lerde tipik olan 12 Capricci'den oluştuğu ve kopyalarken eksik kaldığı düşünülmektedir. Müzikolog yazar Francesco Passadore bu eserle ilgili varsayımsal sonuçların araştırılması gerektiğini dile getirmektedir (URL-3).

Görsel 1. 11 Capricci'nin 19. Yüzyıl'a Ait Kopyası (URL-5)

İtalyanca Capriccio, İngilizce Caprice kelimesi “Çarpıcı etkileri olan, cilveli, kısa bir çalgısal biçim” olarak tanımlanır (İlyasoğlu,1999). 11 Capricci eseri öncülüğünü Carl Philipp Emanuel Bach’ın yaptığı *Empfindsamkeit* stiline benzerlik gösterir. İngilizce karşılığı *duygusal stil* olan *Empfindsamkeit* 18. yüzyılda Almanya’da ortaya çıkmış, gerçek ve doğal duyguları ifade etmeyi amaçlayan ve ani ruh hali zıtlıklarını içeren bir müzik türüdür. Eser boyunca değişen ruh halleri farklı etkiler uyandırmayı amaçlamaktadır (URL-6).

11 Capricci eseri pek çok yönden Johann Sebastian Bach’ın Solo Viyolonsel Süt’leri ile benzerlikler gösterir. Form, virtüözüte, polifonik zenginlikleri sebebiyle Bach Süt’lerin halefi olduğu düşünülebilir (URL-7).

Eserin bölümleri değerlendirilirken Francesco Galligioni’nin *Capricci a Violoncelo Solo* isimli albümünde kullandığı bölüm isimleri referans alınmış, şekiller buna göre isimlendirilmiştir.

Caprice 1, do minör tonda yazılmış dört zamanlı bir giriş bölümüdür. 11 Capricci, eserinin açılış bölümüdür ve 11 bölümden oluşan eserin tanıtımı görevini üstlenir. Minör ton melankolik bir atmosfer yaratırken, atlamalı notalarla yapılan armonik yürüyüş ve triller atmosferi destekler. Orta hızda yazılmış bu bölüm yorumcunun müzikal cümlemeleri ortaya çıkarmasını gerektirir (Bkz. Şekil 1).

Şekil 1. Caprice 1 Introduction (URL-8)

Caprice 2, sol minör tonda dört zamanlı yazılmıştır. Eksik ölçü ile başlayan ve birbirinden röpriz ile ayrılan iki bölümden oluşması sebebiyle Allemande olduğu söylenebilir. Oxford Müzik Sözlüğü (Kennedy, 2012) “Alman kökenli, genellikle 4 bazen 2 zamanlı olan bir dans” tanımlaması yapmıştır. Allemande 17. yüzyılda ve 18. yüzyıl’ın başlarında çok sık kullanılmıştır. Karakter olarak ciddi ve orta hızdadır, sütün açılış bölümünden sonraki bölümdür (Bkz. Şekil 2). Onaltılık notalar iyi takip ve çeviklik gerektirir.

Şekil 2. Caprice 2 Allemande (URL-8)

Caprice 3, mi bemol majör tonda yazılmıştır. Müzik yazısındaki onaltılık notalar onu orta üstü bir tempoda ve akıcı çalmayı gerektirir. Yay kullanımı rahat ve hafif ve çevik olmalıdır. Çarpma ve triller bölümün canlı bir ifade ile çalınmasına, neşeli bir atmosfer oluşmasına yardım eder (Bkz. Şekil 3).

Şekil 3. Caprice 3 Allegro Di Molto (URL-8)

Caprice 4, re minör tonda iki zamanlı yazılmıştır. Yavaş tempolu İspanyol dansı Sarabande ile benzerlikler gösterir. Galligioni ise bu bölümü albümünde *aria andante* ismiyle yayınlamıştır. Oxford Müzik Sözlüğü (2012) Aria'yı "eşlikli ya da eşiksiz solo ses için yazılmış dramatik-lirik çalışma" olarak tanımlamıştır. Şiirsel bir anlatımla yorumlamak için vibratodan faydalanılabilir. Kararında bir vibrato kullanımı ifadesel bir zenginlik katacaktır (Bkz. Şekil 4).

Şekil 4. Caprice 4 Aria Andante (URL-8)

Caprice 5, si bemol majör tonda yazılmış iki zamanlı bir bölümdür. Galligioni albümünde bu bölüm için İtalyanca *bizzarria* tanımını kullanmayı uygun görmüştür. İngilizcedeki karşılığı *bizarre* olan bu terim *tuhaf*, *acayip*, *garip* anlamlarına gelir. Sabit bir tempodan ziyade müzikal yürüyüşler bölümün özgür bir tempo anlayışıyla çalınmasına izin verir (Bkz. Şekil 5). Bazı notalarda duraklamalar, bazı notalarda ise süratle melodiyi akıtmak gerekir. Sekizliklerden oluşan bu bölüm ilk okumada kolayca çalınabilmesine karşın, doğru müzikal ifadeyi yaratmak için müzikal analiz yapmak gerekir.

Şekil 5. Caprice 5 Bizzarria (URL-8)

Caprice 6, mi minör tonda üç zamanlı yazılmıştır. Üç zamanlı yapı bize Courante dansını hatırlatır. Tamamı sekizlik notalardan oluşan bölümde armonik yürüyüş dikkate alınarak yapılacak duraklamalar yorumu daha akıcı bir hale getirecektir (Bkz. Şekil 6).

Şekil 6. Caprice 6 Courante (URL-8)

Caprice 7, si bemol majör tonda yazılmış dört zamanlı bir bölümdür. Çift sesler yoğun şekilde kullanılmıştır, bu sebeple entonasyon konusunda dikkat gerektirir (Bkz. Şekil 7). Orta tempoda çalınması yorumcuya armonik yürüyüşleri duyurabilmesi için zaman tanıyacaktır.

Şekil 7. Caprice 7 Andante (URL-8)

Caprice 8, sol majör tonda yazılmıştır. Üç zamanlı yapısı ile bir Menuet'dir. Menuet “zarif adımlı incelikli yumuşak bir danstır” (Korlu, 2004). Çift sesler kuvvetli zamanların etkisini artırmıştır (Bkz. Şekil 8). Majör tondaki sergiyi minör tondaki orta kısım izler, bölüm majör tondaki sergiye dönerek sonlanır.

Şekil 8. Caprice 8 Menuet (URL-8)

Caprice 9, do majör tonda yazılmış bir Tocatta'dır. “Dokunmak anlamına gelen Tocatta dokunuşun hız ve incelikle sergilendiği bir müzik parçasıdır” (Oxford Müzik Sözlüğü, 2012). Eksik ölçü kullanımı ikinci kez bu bölümde ortaya çıkar. Bu bölümdeki müzik yürüyüşünde akorlar, çift sesler ve değişen hızdaki pasajlar ve arpejler virtüözite gerektirir (Bkz. Şekil 9).

Şekil 9. Caprice 9 Tocatta (URL-8)

Caprice 10, üç zamanlı ve la majör tonunda yazılmıştır. Galligioni albümünde bu bölüm için *aria* ifadesini kullanmıştır. Bölüm majör ve minör tonları arasında hızlı gezintiler yapan hafif bir yapıdadır (Bkz. Şekil 10).

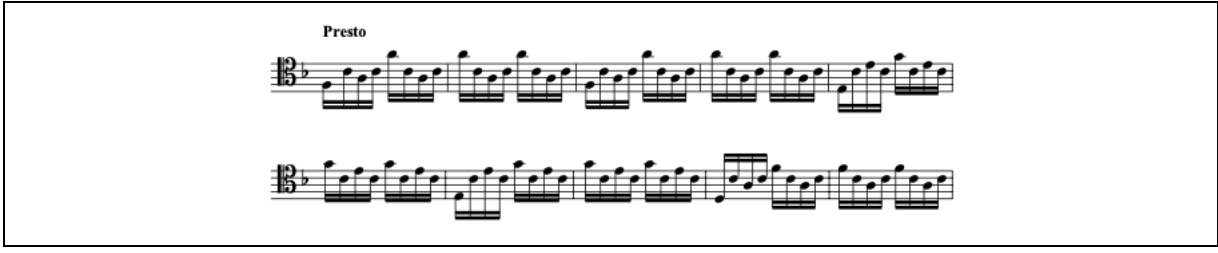

Şekil 10. Caprice 10 Aria (URL-8)

Caprice 11, iki zamanlı ve fa majör tonda yazılmıştır. Bu bölümde Presto olarak belirtilmiş tempo ve ifade geçişi ve ritimle ilgili göstergeler karşımıza çıkar. Bunlar daha keskin çalmayı gerektiren noktalı onaltılık ve otuzikilik nota kombinasyonlarıdır. İki parçadan oluşan bu bölümde Presto ara bölüm ve keskin ritimli ifadeler yorumcunun virtüözitesini sergilemesine olanak tanır (Bkz. Şekil 11-12).

Şekil 11. Caprice 11 Aria da Capriccio-Presto (URL-8)

Şekil 12. Caprice 11'deki Presto Kısım (URL-8)

4. SONUÇ

Barok dönem gösterişçi ve aşırılık içeren yapısıyla tüm sanat dallarını etkilemeyi başarmıştır. Müzikte karşıtlık yani kontrast; nüsanstan ses yoğunluğuna, ritimden ruhsal derinliğe kadar pek çok müzikal unsurda görülmektedir. Bu tek düze olmayan ifade biçimleri ve zengin müzik yazısı sebebiyle Barok müzik çalgı repertuarının vazgeçilmezidir. Günümüzde viyolonsel repertuarının da vazgeçilmez bir parçası olan Barok eserler hem yorumcuya çalgısının ses olanakları keşfetme, hem de Barok dönem çalgılarının seslerini taklit etmeye o tınıyı yakalamaya dönük bir fırsat sunmaktadır. 11 Capricci eseri bu dönemde yazılmış ve Barok müzik stilini yansıtan yapısıyla ilgi uyandırmaktadır. İlk bakışta nota yazısı etüd ve alıştırmalara benzer nitelikte görünmesine karşın içinde melodik, ritmik, armonik ve teknik olarak çözümlenmeyi bekleyen unsurlar yer almaktadır. Her bölüm kendi içinde bir serbestlik derecesi barındırmakta ve doğaçlama duygusu uyandırırken teknik beceri ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Joseph Marie Clément Ferdinand Dall'Abaco döneminin önemli besteci ve çellistlerinden biridir. Hem çello için yaptığı besteleri hem de bestelerini icra ederkenki yorumcu kimliği kendi döneminde ilgi uyandırmıştır. 11 Capricci eserinin günümüze kadar ulaşan kopyası kendi içinde düzeltilmeyi bekleyen pek çok eksikliği barındırmaktadır. Dolayısıyla bu notanın yayınlanacak versiyonları da editörün ve aranjörün ciddi müdahalesini gerektirmektedir. Düzeltilmeyi bekleyen eksiklikler sebebiyle de notanın bulunabilen versiyonlarında edisyon farklılıkları göze çarpmaktadır. Günümüze ulaşan elyazması tek notanın içindeki çözüm bekleyen hatalar ve tutarsızlıkların neredeyse yeniden bir düzenleme gerektiriyor olması günümüz solo viyolonsel repertuarında eserin hak ettiği yeri bulmasına engel olmuş olabilir. Mevcut notalardan yapılacak bir yorum elbetteki yorumcunun dönemin müzik stilini nasıl yorumlayacağı ile ilgili karar vermesini de gerektirir.

Solo viyolonsel repertuarında hak ettiği ilgiyi görebilmesi için eser hakkında yapılacak daha fazla çalışmaya ve nota üzerinde yapılacak düzenlemelere ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- Akdeniz, A.Ö. ve Akdeniz, H.B. (2020). Barok Dönemi Bestecilerinden Arcangelo Corelli'nin Op.5 No 12 "La Folia" Adlı Eserinin Keman Partisinin İncelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(61), 3165-3179.
- Çelikbağ, T. (2022). Barok Dönemi ve Ünlü Ressam Rembrandt. *Tarih Okulu Dergisi*, 15(61), 3992-4010.
- Frey, E. (2012). *We Are All (Baroque) Cellists Now: Baroque And Modern Italian Solo Cello Music In Direct Dialogue*. [Doctoral disertation]. McGill University School of Music.
- Germaner, S. (1997). *Barok Üslup*. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi.
- İlyasoğlu, E. (1999). *Zaman İçinde Müzik*. Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.
- Korlu, M.V. (2004). *Johann Sebastian Bach ve Cello Süitleri*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Kennedy, M. (2012). *Oxford Dictionary of Music*. Oxford University Press.
- Tan, Z. (2018) Barok Dönem Müziği ve Barok Dönemde Obua. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 45-54.
- URL-1: <https://www.thewhiteprince.com/instruments/violoncello/capricci.htm> (Erişim: 15.06.2023)
- URL-2: <https://www.encyclopedia.com/arts/dictionaries-thesauruses-pictures-and-press-releases/dallabaco-joseph-marie-clement> (Erişim: 15.06.2023)

- URL-3: <https://www.chandos.net/chanimages/Booklets/BT1400.pdf> (Erişim Tarihi: 21.06.2023)
- URL-4: [https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/d/d7/IMSLP856351-PMLP1347208-DALL'ABACO._XIV_Capricci_per_Violoncello_\(ed._Berrocal\).pdf](https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/d/d7/IMSLP856351-PMLP1347208-DALL'ABACO._XIV_Capricci_per_Violoncello_(ed._Berrocal).pdf) (Erişim: 15.06.2023)
- URL-5: <https://www.broekmans.com/en/bladmuziek/capricci-first-edition-edited-by-christian-bellisario-daniele-bianchi-and-andrea-friggi-urtext-with-facsimile-183401> (Erişim: 21.06.2023)
- URL-6: [https://en.wikipedia.org/wiki/Empfindsamkeit_\(music\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Empfindsamkeit_(music)) (Erişim Tarihi: 25.06.2023)
- URL-7: <https://www.brilliantclassics.com/articles/d/dallabaco-capricci-a-violoncello-solo> (Erişim: 15.06.2023)
- URL-8: [https://imslp.org/wiki/11_Capricci_for_Cello_\(Dall'Abaco%2C_Joseph\)](https://imslp.org/wiki/11_Capricci_for_Cello_(Dall'Abaco%2C_Joseph)) (Erişim: 15.06.2023)